

Franjo Šeper, Jérôme Hamer

Normy postępowania w rozeznawaniu domniemanych objawień i przesłań

Salvatoris Mater 18/1/4, 536-539

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Normy postępowania w rozeznawaniu domniemanych objawień i przesłań

Pochodzenie i charakter Norm

Podczas dorocznej Sesji plenarnej, która odbyła się w listopadzie 1974 r. Ojcowie z tej Kongregacji przeanalizowali problemy związane z domniemanymi objawieniami i przesłaniami, które często się z nimi łączą, i doszli do następujących wniosków:

1. Dziś, bardziej niż w przeszłości, wiadomość o objawieniach i przesłaniach bardzo szybko rozchodzi się wśród wiernych dzięki środkom przekazu (mass media). Prócz tego łatwość przemieszczania się z miejsca na miejsce sprzyja organizowaniu pielgrzymek i zwiększa ich liczbę. Władze kościelne muszą zatem szybko zająć stanowisko w odniesieniu do istoty tego typu spraw.

2. Z drugiej strony, dzisiejsza mentalność oraz wymogi naukowe i wymogi krytycznej oceny powodują, że jest rzeczą trudną, jeśli nie niemal niemożliwą, formułowanie z pożądaną szybkością osądów, jakie w przeszłości wieńczyły dochodzenia w tych sprawach (*constat de supernaturalitate, non constat de supernaturalitate*) i dawały Ordynariuszom możliwość upoważnienia bądź zakazywania kultu publicznego, bądź innych form pobożności wiernych.

Z tych racji, ażeby pobożność wzbudzona u wiernych przez tego typu wydarzenia mogła wyrażać się z poszanowaniem pełnej jedności z Kościołem i przynosić owoce, na których podstawie sam Kościół będzie mógł następnie rozeznąć prawdziwą naturę faktów, Ojcowie uznali, że należy zastosować w tej dziedzinie następującą procedurę.

Kiedy władze kościelne zostaną poinformowane o domniemanych objawieniach lub przesłaniach, ich zadaniem jest:

a) po pierwsze, ocenienie faktu według kryteriów pozytywnych i negatywnych (por. poniżej, n. I);

b) następnie, jeśli rezultaty badania będą temu sprzyjały, zezwolenie na pewne publiczne wyrazy kultu bądź pobożności i stałe czuwanie nad nimi z wielką roztropnością (zgodnie z formułą «*pro nunc nihil obstaré*»);

c) w końcu, w świetle doświadczeń zgromadzonych z upływem czasu, ze szczególnym uwzględnieniem trwałości owoców duchowych, zrodzonych przez nową pobożność, wyrażenie oceny *de veritate et supernaturalitate*, jeśli przypadek tego wymaga.

I. Kryteria oceny, przynajmniej z pewnym prawdopodobieństwem, charakteru domniemych objawień lub przesłań

A) Kryteria pozytywne:

a) Pewność moralna lub przynajmniej wielkie prawdopodobieństwo zajścia faktu, nabyta drogą poważnego dochodzenia.

b) Szczególne okoliczności związane z zaistnieniem i naturą faktu, a więc:

1. indywidualne przymioty osoby lub osób (zwłaszcza równowaga psychiczna, uczciwość i prawność życia moralnego, szczerść i stała uległość wobec władz kościelnych, zdolność powrotu do normalnego życia wiary etc.);

2. w odniesieniu do przesłania – prawdziwe i wolne od błędów nauczanie teologiczne i duchowe;

3. zdrowa pobożność oraz obfite i stałe owoce duchowe (na przykład duch modlitwy, nawrócenia, świadectwa miłości bliźniego etc.).

B) Kryteria negatywne:

a) Oczywisty błąd dotyczący faktu.

b) Błędy doktrynalne przypisywane Bogu bądź Najświętszej Maryi Pannie albo jakiemuś świętemu, którzy się ukazują, przy czym należy brać pod uwagę możliwość, że osoba dodała – nawet nieświadomie – do autentycznego przesłania nadprzyrodzonego elementy czysto ludzkie bądź jakiś błąd odnośnie do porządku naturalnego (por. św. Ignacy, *Ćwiczenia*, n. 336).

c) Ewidentne dążenie do zysku, ściśle związane z faktem.

d) Poważne czyny niemoralne, popełnione przez osobę lub jej zwolenników w momencie bądź przy okazji wydarzenia.

e) Choroby psychiczne lub skłonności osoby do psychopatii, które z pewnością wywarły wpływ na domniemy fakt nadprzyrodzony, albo też psychoza, histeria zbiorowa bądź inne tego rodzaju elementy.

Należy zauważyć, że te pozytywne i negatywne kryteria mają charakter orientacyjny, ale nie bezwzględny, i powinny być stosowane razem bądź we wzajemnym powiązaniu.

II. Interwencja właściwych władz kościelnych

1. Jeśli przy okazji domniemanego faktu nadprzyrodzonego w sposób niemal spontaniczny rodzi się wśród wiernych kult bądź jakaś forma pobożności, stosowne władze kościelne mają poważny obowiązek pilnie zasięgnąć informacji i przeprowadzić staranne dochodzenie.

2. Właściwe władze kościelne mogą interweniować na podstawie uzasadnionej prośby wiernych (pozostających w jedności z duszpastorzami i nie kierujących się duchem sekciarskim), aby zatwierdzić i szerzyć pewne formy kultu i pobożności, jeśli po zbadaniu sprawy w świetle powyższych kryteriów nie istnieją żadne przeciwwskazania. Należy jednak uważać, aby wierni nie uznali tego sposobu postępowania za potwierdzenie nadprzyrodzonego charakteru faktu ze strony Kościoła (por. Nota wstępna, c).

3. Ze względu na swą misję doktrynalną i duszpasterską właściwa władza może działać *motu proprio*; a wręcz musi podjąć takie działania w poważnych sytuacjach, na przykład po to, by skorygować nadużycia dotyczące sprawowania kultu i pobożności bądź im zapobiec, by napiętnować błędne nauczanie, by uniknąć ryzyka związanego z fałszywym bądź nie stosownym mistycyzmem etc.

4. W przypadkach wątpliwych, które nie stanowią żadnego zagrożenia dla dobra Kościoła, władze kościelne powstrzymają się od wszelkiej oceny pośredniego działania (może się bowiem wydarzyć, że po pewnym czasie rzekomy fakt nadprzyrodzony pójdzie w zapomnienie); zaniechają jednak czujności, by móc interweniować, w razie konieczności, szybko i roztropnie.

III. Władze, do których kompetencji należy interweniowanie

1. Obowiązek czuwania i interweniowania spoczywa przede wszystkim na Ordynariuszu miejsca.

2. Regionalna bądź krajowa Konferencja Episkopatu może interweniować:

a) jeśli Ordynariusz miejsca, po spełnieniu swoich obowiązków, zwróci się do niej, by rozeznac z większą pewnością;

b) jeśli fakt ma już zasięg krajowy bądź regionalny, zawsze jednak za uprzednią zgodą Ordynariusza miejsca.

Stolica Apostolska może interweniować zarówno na prośbę samego Ordynariusza, jak i określonej grupy wiernych, jak też pośrednio z uwagi na powszechną jurysdykcję Papieża (por. poniżej, n. IV).

IV. Interwencja Kongregacji Nauki Wiary

1. a) O interwencję Kongregacji Nauki Wiary może prosić czy to Ordynariusz, po spełnieniu swoich obowiązków, czy też określona grupa wiernych. W tym drugim przypadku należy upewnić się czy prośba o interwencję Kongregacji nie była podyktowana podejrzanymi racjami (jak na przykład chęć zmuszenia Ordynariusza do zmodyfikowania swych uprawnionych decyzji czy też do uznania jakiejś grupy sekciarskiej etc.).

b) Obowiązkiem Kongregacji jest interweniowanie *motu proprio* w najpoważniejszych przypadkach, zwłaszcza kiedy fakt dotyczy znaczącej części Kościoła, zawsze po skonsultowaniu się z Ordynariuszem miejsca, a jeśli sytuacja tego wymaga, również z Konferencją Episkopatu.

2. Obowiązkiem Kongregacji jest osądzenie i zaaprobowanie sposobu postępowania Ordynariusza lub, jeśli uzna to za możliwe i stosowne, ponowne przebadanie faktu, odrębne od dochodzenia przeprowadzonego przez Ordynariusza, którego może dokonać sama Kongregacja lub specjalna komisja.

Niniejsze Normy, omówione podczas Sesji Plenarnej Kongregacji, zostały zatwierdzone przez szczęśliwie panującego Papieża Pawła VI 24 lutego 1978 r.

Rzym, siedziba Kongregacji Nauki Wiary, 25 lutego 1978 r.

Kard. Franjo Šeper
Prefekt

Jerôme Hamer OP
Sekretarz